

СИМПОЗИУМ „ПРОБЛЕМИ НА ГЕОГРАФИЯТА НА НАСЕЛЕНИЕТО И СЕЛИЩАТА“ — ВАРНА, 1971 Г.

Л. Динев

Между 5 и 10 октомври 1971 г. в Международния дом на учените „Фредери Жолио-Кюри“ в к. „Дружба“ край Варна се състоя симпозиумът „Проблеми на географията на населението и селищата“. Той бе организиран от специалността география при Геолого-географския факултет на Софийския университет „Климент Охридски“, Географския институт при БАН, Геолого-географската секция при Съюза на научните работници в България и Българското географско д-во. В организационния комитет бяха включени и други институции, като КИПС при БАН, Икономическия и-тут при БАН, НИГА, ИРТП, Научноизследователския и-тут по труда, Научноизследователския и-тут по битови услуги, Секция медицинска география при Института по социална хигиена и организация на здравеопазването. Взеха участие още представители на Министерството на строежите и архитектурата, Министерството на труда и социалните грижи, Комитета по туризма при МС, ЦСУ, Главно управление за териториално разположение на производителните сили при Държ. комитет по планиране и др.

Целта на симпозиума беше да се обсъдят едни от най-актуалните проблеми на населението и селищата в България, залегнали в решенията на X конгрес на Българската комунистическа партия и на пленумите, които го предшествуваха, а именно: териториалното разпределение на населението, миграционните движения, урбанизацията и селищната мрежа.

В работата на симпозиума, към който беше проявен много голям интерес, взеха участие 343 д., от които 308 българи и 35 чужденци — от СССР, ГДР, Полша, Чехословакия, Унгария, Румъния, Югославия, Англия и Австрия. Изнесени бяха 56 доклада, в т. ч. 22 от чужденци. За участниците в симпозиума бяха уредени две научни екскурзии — до гр. Толбухин и курортните комплекси „Албена“ и „Златните пясъци“ (полудневна) и до В. Търново — Ст. Загора — Пловдив — София (тримдневна) с посещение на с. Поповица (ТКЗС).

На първото пленарно заседание бяха изнесени два встъпителни доклада — първият от проф. Л. Динев и доц. Т. Христов „Проблеми на териториалното разпределение на населението в България“ и вторият — от проф. И. Пенков, проф. И. Велчев и ст. н. с. Н. Мичев „Развитие и проблеми в териториалното разпределение на селищата и селищната мрежа в България“. В първия доклад се засягат проблемите на териториалното разпределение и териториалната локализация на населението и тяхното теоретично и практическо-приложно значение. Обърнато е особено внимание на ръста и миграциите на населението, на географската трактовка на урбанизацията във връзка със социално-икономическото развитие на страната, на трудовите ресурси, на заетостта на работната сила, на трудовите миграции и създаването на урбанизирани територии. Във втория доклад се засягат развитието на градовете в България през различните периоди, характерът и особеностите на селищната мрежа и необходимостта от нейното преустройство поради иррационалния ѝ характер.

Деловата работа бе проведена в две секции. В секцията „География на населението“ бяха изнесени 22 доклада с различна насоченост, между които на ст. н. с. З. Стайков „Социологически аспекти на урбанизацията“, доц. З. Борисов „Промени в броя и възрастовата структура на заетите в селското стопанство в НР България“, н. с. Й. Капитански „Някои изменения в качествения състав на селскостопанския

панското производство", ст. н. с. Н. Мичев и Т. Равналиев „Регионални особености и тенденции в миграционната подвижност на населението в НР България през периода 1957—1969 г.", ст. н. с. А. Байрамов „Миграционни процеси на селското население в НР България", н. с. А. Денев „Проблеми на миграцията на селската младеж", проф. Л. Динев „Трудовите миграции в България и отражението им върху урбанизацията и селищната мрежа", ст. н. с. М. Минков „Опит за моделиране на миграционните процеси", арх. И. Дамянов „Кибернетично-координационна концепция в осветлението на явленията и процесите на урбанизацията" и др.

В секцията „География на селищата" бяха изнесени 34 доклада. И тук тематиката беше доста разнообразна. Между изнесените доклади ще споменем — н. с. А. Бръчков „Икономически проблеми в развитието на големите градове в България", проф. И. Пенков „Новите градове в НР България", н. с. В. Самарджиева „Икономическата ефективност и развитието на селищната мрежа", ст. н. с. М. Деведжиев и др. „Проблеми в структурата на селищната мрежа и отражението им върху обслужването на населението", н. с. Т. Топлийски „Териториално развитие и някои тенденции при нарастването на градовете у нас", ст. н. с. П. Попов „По въпроса за установяване националните разходи при нарастването на градовете", н. с. Д. Конакчиев „Комплексна класификация на градовете в НР България", к. и. н. Н. Григоров „Обективни закономерности в изменение структурата на системата населени места в НР България през следващите 20—30 години", н. с. Г. Гергов „Развитието на аграрно-промишлените комплекси като градообразуваща база на малките градове и селата в НР България", арх. А. Малчев и А. Атанасов „Влиянието на материално-технически предпоставки при развитието на населените места", инж. И. Робев „Математическо моделиране и приложение на електронно изчислителната техника при анализа и прогнозирането на селищната мрежа" и др.

Изнесени бяха и някои доклади, свързани с мединиската география, между които на проф. д-р И. Наумов, Е. Лозанов, Г. Станков, Д. Стоилов „Методико-географски изследвания на градовете", проф. д-р Т. Захариев, Е. Лозанов, Г. Станков „Териториалните особености и тенденции в изменението на мрежата от населени места и тяхното влияние върху организацията на здравната мрежа в България", ст. н. с. Л. Григоров, П. Казасов, Г. Станков „Замърсяването на атмосферния въздух и неговото отражение върху развитието на населените места", инж. Г. Георгиев и арх. П. Станкулов „Развитие и квалификация на селищата от гледна точка на почивното дело" и др.

С картографски аспект бяха докладите на проф. И. А. Преображенски (СССР) „Изобразяване на разпределението на населението върху карти", гл. ас. Л. Лакъв „Картографирането на населението и трудовите ресурси в България — състояние и проблеми" и др.

По-голямата част от участниците чужденци изнесоха доклади, третиращи някои проблеми на населението и селищата на своите страни. По-специфичен характер имаха докладите на проф. Д. Дукич (СФРЮ) „Реките и градските селища в СР Сърбия", проф. Ш. Ланг (Унгария) „Приложение на геоморфологията в изследване на инфраструктурата в Унгария", чл.-кор. Т. Заславская (СССР) „Изследване миграциите на селското население в Сибир", доц. Е. Валев (СССР) „Социалистическата интеграция и нейното въздействие върху ръста и функционалната структура на причерноморските градове на СССР и България" и др.

Разискванията по докладите засегнаха най-различни въпроси и проблеми. Направени бяха редица интересни изказвания и препоръки. Симпозиумът премина на високо равнище. Особено ценно бе това, че различни специалисти — икономгеографи, икономисти, демографи, урбанисти и др., имаха възможност да дискутират заедно едни от най-сложните и комплексни проблеми на населението и селищата.

На заключителното пленарно заседание бяха приети следните решения:

1) Налага се разработването на разискваните проблеми да се постави на комплексна основа, като се осъществи тясна координация и интеграция в работата между отделните специалисти — географи, икономисти, демографи, архитекти, урбанисти, социолози и други.

2) Да се подобри методически и методологически апаратът за събиране на информация по изучаваните явления и процеси, като се внедри използването на математичните методи и модели, съвременна електронноизчислителна техника и кибернетични методи.

3) Да се разшири проучването на населението и селищата, като се обвърже тясно с проблемите на териториалното разположение на производителните сили. Комплексните разработки в тази област да послужат при изработване на генералната схема за териториалното разположение на производителните сили в нашата страна и за устройството на селищната мрежа.

4) Да се засили подготовката на икономгеографските и физикогеографските кадри и тяхното участие в областта на районно-териториалното устройствено планиране и градоустройството.

5) Проблематиката по география на населението и селищата да се обвързва все повече и повече с общите проблеми за човека и неговата жизнена среда. В тази връзка да се засият медикогеографските изследвания на селищата с оглед създаването на оптимални условия за живота.

6) Да се осъществи международното сътрудничество между социалистическите страни, като се създадат колективи за комплексно решаване на въпросите, свързани с географията на населението и селищата.

7) За подобряване и координиране на методиката и методологията, свързани с проблемите на населението и селищата, да се разшири практиката за организиране на международни симпозиуми в социалистическите страни, като се използват опитът и поставеното добро начало в тази насока на проведените симпозиуми във Варна.

8) Резултатите от работата на симпозиума да се направят достояние на нашата общественост и се използват от всички институции, участвували в организирането му за практически-приложни цели. Да се направи необходимото за издаването на специален сборник с материалите на симпозиума.